

РИО ВА РИАТМНВФДА АҲОЛИГА ПУЛЛИК ХИЗМАТ КЎРСАТИШ ИСТИҚБОЛЛАРИ

Болтаев Нодиржон Абдусаломович

Ортиқов Отабек Самад ўғли²

Яндашов Нозим Тохирович

¹ *Навой давлат университети, Табiiй фанлар ва тиббиёт факультети, Клиник фанлар кафедраси катта ўқитувчиси, PhD, доцент. РИШТЎИМ Навой вилоят филиали патанатомия бўлими мудир, ВССБ бош патолог-анатоми. Навой шаҳри, Ўзбекистон. 210100*

² *Навой давлат университети, Табiiй фанлар ва тиббиёт факультети, Умумий тиббий фанлар кафедраси ўқитувчиси, патолог-анатом. Навой шаҳри, Ўзбекистон. 210100*

³ *Навой давлат университети, Табiiй фанлар ва тиббиёт факультети даволаш иши йўналиши 2-курс талабаси. Ўзбекистон, Навой 210100*

Аннотация: *Онкологик касалликларни барвақт аниқлаш ва самарали даволашда тиббий хизматларнинг сифатини ошириш, уларнинг ўз вақтида ва узлуксиз кўрсатилиши муҳим аҳамиятга эга. Ушбу мақолада Республика ихтисослаштирилган онкология ва радиология илмий-амалий тиббиёт маркази Навой вилояти филиали (РИО ва РИАТМНВФ)да аҳолига пуллик тиббий хизматларни жорий этишнинг ташкилий, тиббий ва иқтисодий жиҳатлари таҳлил қилинган. Статистик маълумотлар асосида биопсия ва жарроҳлик амалиётларининг динамикаси ўрганилиб, пуллик хизматларни ривожлантириш муассасанинг иқтисодий барқарорлигини таъминлаш, диагностика ва даволаш сифатини ошириш ҳамда аҳоли учун қўшимча тиббий имкониятлар яратишини кўрсатиб берилган.*

Калит сўзлар: *онкология, пуллик тиббий хизматлар, биопсия, хавфли ўсмалар, иқтисодий самарадорлик, диагностика, РИО ва РИАТМНВФ.*

КИРИШ

Сўнгги йилларда Ўзбекистонда, жумладан Навой вилоятида онкологик касалликлар тарқалишининг ортиши тиббий хизматларга бўлган эҳтиёжни кескин оширмақда. Онкологик касалликлар кўп ҳолларда кеч аниқланиши, узок давом этувчи ва қиммат даволаш жараёнларини талаб қилиши билан ажралиб туради. Шу сабабли, барвақт ташхис қўйиш ва тезкор даволаш чораларини кўриш аҳоли саломатлигини сақлашда ҳал қилувчи аҳамият касб этади.

Давлат томонидан кафолатланган бепул тиббий ёрдам билан бир қаторда пуллик тиббий хизматларни ривожлантириш аҳоли учун қўшимча

танлов имкониятини яратади. Бу эса тиббий муассасалар фаолиятини самарали ташкил этиш, моддий-техника базасини мустаҳкамлаш ва тиббий хизматлар сифатини оширишга хизмат қилади.

Мавзунинг долзарблиги

Онкологик касалликларнинг ижтимоий-иқтисодий аҳамияти жуда юқори бўлиб, улар меҳнат қобилиятининг пасайиши, ногиронлик ва ўлим кўрсаткичларининг ортишига олиб келади. Аҳоли сони ўсиб бориши, экологик омиллар ва ҳаёт тарзининг ўзгариши онкологик хизматларга бўлган талабни янада кучайтирмоқда.

РИО ва РИАТМНВФ каби ихтисослаштирилган муассасаларда пуллик тиббий хизматларни жорий этиш нафақат муассаса иқтисодий мустақиллигини таъминлайди, балки аҳолига юқори сифатли, тезкор ва замонавий тиббий ёрдам кўрсатиш имкониятини ҳам кенгайтиради. Шу боис мазкур мавзу илмий ва амалий жиҳатдан долзарб ҳисобланади.

Тадқиқот мақсади

РИО ва РИАТМНВФда амалга оширилаётган диагностик ва жарроҳлик хизматлари фаолиятини таҳлил қилиш асосида аҳолига пуллик тиббий хизматлар кўрсатишнинг истиқболларини илмий жиҳатдан асослаш.

Тадқиқот вазифалари

- Биопсия ва жарроҳлик амалиётларининг йиллик ва ярим йиллик кўрсаткичларини таҳлил қилиш;
- Хавфли ўсмалар аниқланиш динамикасини баҳолаш;
- Онкологик хизматларга бўлган эҳтиёж даражасини аниқлаш;
- Пуллик хизматларни жорий этишнинг ташкилий ва иқтисодий самарасини ҳисоблаш;
- Пуллик тиббий хизматларни ривожлантириш бўйича амалий тавсиялар ишлаб чиқиш.

Материаллар ва тадқиқот усуллари

Тадқиқотда 2024 йил ҳамда 2025 йилнинг биринчи ярмида РИО ва РИАТМНВФда ўтказилган биопсия ва операциялар бўйича статистик маълумотлар таҳлил қилинди. Маълумотлар қиёсий, динамик ва фоизли таҳлил усуллари ёрдамида баҳоланди. Шунингдек, тиббий хизматларни ташкил этиш тажрибаси ва иқтисодий кўрсаткичлар умумлаштирилди.

Натижалар

Олиб борилган таҳлиллар натижасида қуйидагилар аниқланди:

- Биопсия ва операция орқали хавфли ўсмаларни аниқлаш кўрсаткичлари йилдан-йилга изчил ортиб бормоқда;
- 2025 йилнинг биринчи 6 ойлик натижалари айрим йўналишлар бўйича 2024 йил кўрсаткичларига яқинлашган;

• Мутахассислар тажрибасининг ортиши ва диагностика усулларининг такомиллашуви аниқланиш самарадорлигини оширган.

Бу ҳолат аҳоли ўртасида онкологик касалликлар хавфи юқори эканини ҳамда тиббий хизматларга бўлган эҳтиёж ортиб бораётганини кўрсатади.

Муҳокама

Олинган натижалар РИО ва РИАТМНВФ базасида пуллик тиббий хизматларни жорий этишнинг мақсадга мувофиқ эканини тасдиқлайди. Пуллик хизматлар орқали муассаса қўшимча молиявий манбаларга эга бўлиб, замонавий диагностика ускуналарини харид қилиш, жарроҳлик амалиётлари сифатини ошириш ва юқори малакали мутахассисларни жалб этиш имкониятига эга бўлади.

Шунингдек, пуллик хизматлар навбатларни қисқартириш, ташхис қўйиш ва даволаш муддатларини камайтириш, беморлар қониқиш даражасини оширишга хизмат қилади.

Хулоса

РИО ва РИАТМНВФда аҳолига пуллик тиббий хизмат кўрсатишни ташкил этиш:

1. Онкологик касалликларни барвақт аниқлаш имкониятларини кенгайтиради;
2. Диагностика ва даволаш жараёнларининг сифатини оширади;
3. Муассасанинг иқтисодий барқарорлигини таъминлайди;
4. Аҳолининг юқори сифатли тиббий хизматларга бўлган эҳтиёжини қондиришга хизмат қилади.

Тавсиялар

- Пуллик онкологик хизматларни босқичма-босқич жорий этиш;
- Биопсия ва жарроҳлик хизматлари ҳажмини кенгайтириш;
- Муассасани замонавий диагностика ва даволаш ускуналари билан таъминлаш;
- Тиббий маълумотларни рақамлаштириш ва таҳлил қилиш тизимини такомиллаштириш;
- Пуллик хизматлар орқали олинган маблағларни тиббий хизмат сифатини оширишга йўналтириш.